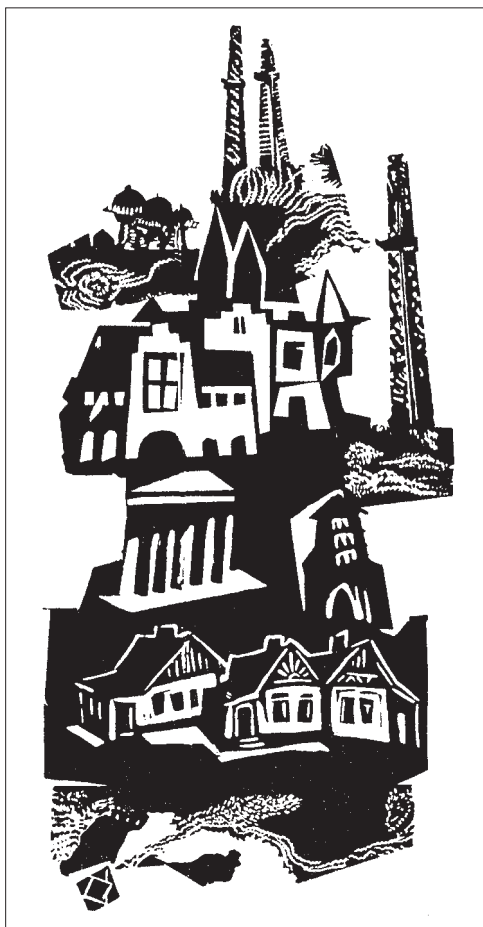

KISGRAFIKA

48. évfolyam. Megjelenik egy évben négyszer.
Kiadja a „Kisgrafika Barátok Köre Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület”.
Postacím: 1538 Budapest, Pf. 519., internetcím: www.kisgrafika.hu
Szerkesztőbizottság: dr. Arató Antal, Király Zoltán, dr. Soós Imre
Felelős kiadó: Palásthy Lajos titkár; e-mail: info@kisgrafika.hu

Szeged (Kopasz Márta linómetszete, X3, 120×55)

TARTALOM

- Bálványosi Művésztábor 2009 (Ürmös Péter)
König Róbert grafikái a Forrás Galériában (Soós Imre)
Imre Lajos kiállítása (Soós Imre)
Rémtörténet – két grafikával szelídítve (Soós Imre)
Búcsú Rostáné Pap Piroskától (Rácz Mária)
Ballada az ex librishez (J. de Marthold, ford. Videcz Ferenc)
N. Török János kisgrafikai alkotásjegyzéke. 1. rész. (Török Katalin)
HÍREK – LAPSZEMLE – KÖNYVSZEMLE – EGYESÜLETI HÍREK

2009/4

KÉSZÜLT A NEMZETI CIVIL ALAPPROGRAM TÁMOGATÁSÁVAL

BÁLVÁNYOSI MŰVÉSZTÁBOR 2009 INCITATO ART CAMP 2009

Tizenhetedik alkalommal rendezték meg a háromszéki Bálványoson azt a nemzetközi művésztabort, amiről időről időre beszámoltunk. A kezdetben Kézdivásárhelyen rendezett lovas tematikájú alkotótelepet fő szervezőjének, Tóth Ferencnek tavalyi halála után immár a családja vezette tovább, nagyon sok magánszemély és vállalkozás, valamint a város támogatásával. Számos kirándulás és rendezvény, köztük lovas programok segítettek az alkotókat elmélyült alkotómunkában. Két olyan kiállítást is sikerült megtekinteni, amelyen a tábor több résztvevője is szerepelt. Közös emlékezésre és tiszteletadásra nyújtott lehetőséget Kézdivásárhelyen a Tóth Ferenc emlékére rendezett emlékkiállítás, ugyanúgy a kortárs képzőművészet széles keresztmetszetét nyújtotta a Körösi Csoma Sándor születésének 225. évfordulójára

Börcsök Attila linómetszete, X3
(2009)

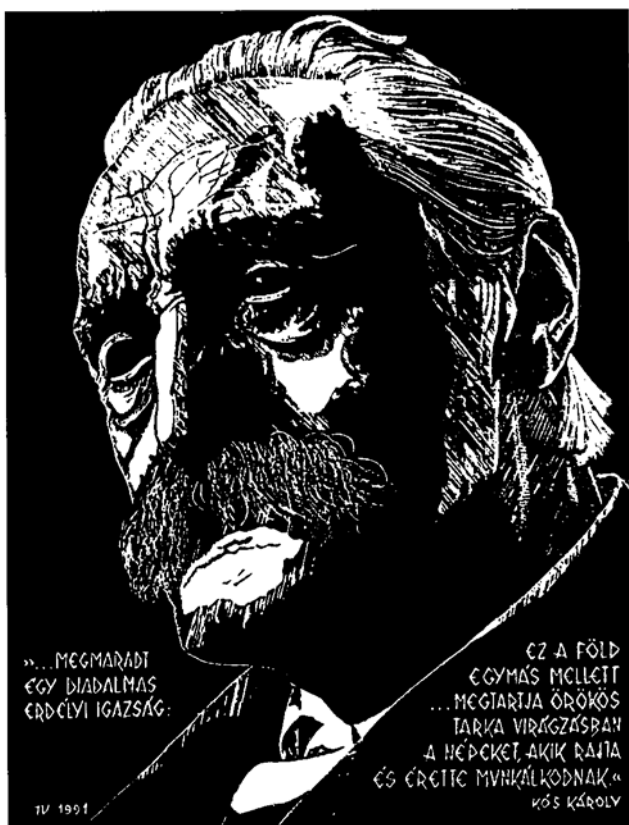

Molnár Dénes linómetszete, X3

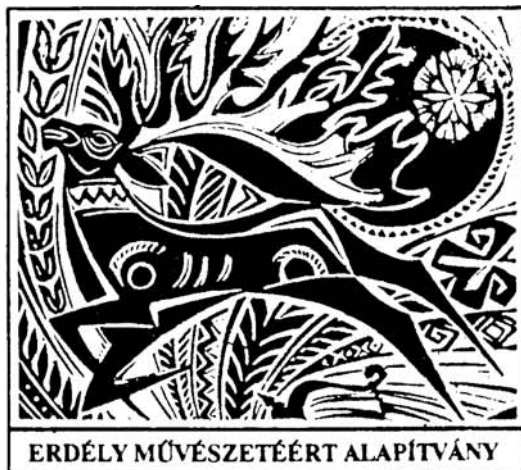
meghirdetett kovásznai tárlat is. Különleges élményt jelentett Plugor Sándor grafikai emlékkiállításának megtekintése is.

Ebben az évben a szokásosnál több alkotó vett részt Magyarországról a közös munkában, így Debrecenből Börcsök Attila (akinek ex librise szerepelt a meghívón, és ő szerkesztette a plakátot is) és Vincze László grafikusok, Budapestről Majoros Áron Zsolt és Németh Marcell szobrászok, valamint Palásti Erzsébet és Ürmös Péter grafikusok, utóbbinak a grafikája szerepelt az ideai plakáton. Az erdélyi résztvevők között is találunk ismerős neveket, így a lapunk korábbi számaiban bemutatott Csutak Levente és Sárosi Csaba grafikusokat. A táborban készült alkotásokból július 12-én nyílt kiállítás Kézdivásárhelyen a Céhtörténeti Múzeumban. A kiállítást Deák Ferenc nyitotta meg, a vendégeket a polgármester úr is köszöntötte. A tábor rendezvényeiről és a záró kiállításról a legszeleesebb nyilvánosságot biztosította a folyamatosan tudósító helyi média, így szélesedett ez a művészeti esemény regionális jelentőségűvé.

Ürmös Péter

Torró Vilmos linómetszete, X3 (1991)

Imets László fametszete, X2

KÖNIG RÓBERT GRAFIKÁI A FORRÁS GALÉRIÁBAN

A Teréz körüti kiállító-helyiségben október első felében láthatta a közönség a neves grafikus, művészetpedagógus, körünk elnökének tárlatát. Elsején 6 órára zsúfolásig megtelt a néhány hónapja újjávarázsolt terem. Ekkor *Tóth Norbert* galériavezető köszöntötte a megjelenteket. Az esemény ünnepélyességét *Mécs Károly* közreműködése emelte. A neves színművész *Ulrich von Hutten* (1488-1523) *Új dal* című versét olvasta fel eredeti ónémet nyelven, majd ez *Weöres Sándor* fordításában magyarul is elhangzott.

(A vers költőjéről meg kell említeni, hogy a német parasztháborúk idején élt humanistaként tudatosan anyanyelvére cserélte korábbi latin irodalmi gyakorlatát. Csatlakozott a reformációhoz, írásaiban ostorozta az elnyomó württembergi herceget, támadta Rómát és a katolicizmust.)

A pergő magyar nyelven elhangzott, több strófából álló verset hely hiányában nem közölhetjük. Mivel az akkori kor sokban hasonlít a mai állapotokhoz, ízelítőül néhány sorát ide iktatjuk:

Mocskolhat, rághat engem
sok rongy tányérnyaló:
igazság széke lelkem,
hitem kőből való.

A kiállítás megnyitására felkért *Balogh Zoltán* országgyűlési képviselő, bizottsági elnök a kiállító művész családjának németországi eredetéről beszélt. Utalt az „Ulmi bárka” címet

König Róbert linómetszete, X3, 140×95

König Róbert linómetszete, X3, 100×80

viselő nagyméretű grafikákra. Deszkákból ácsolt, tágas vitorlás hajók ezek, melyekben emberek, háziállatok, az élet fenntartásához szükséges munkaeszközök zsúfolódtak össze, de befért ide az otthonról elhozott útszéli kereszt is. Ezek azok a történelmi jelentőségű vízjárművek, melyeken a német telepések a török hódoltság során elnéptelenedett magyar földre áttelepültek, hogy itt virágzó kultúrát teremtsenek.

A földszinti teremben kiállított „ulmi” grafikák az alkotó bámulatos megjelenítő képességével idézik a korszak drámaiságát, de a groteszk elemek sem hiányoznak ezekből a metszőszerszámokkal megalkotott tablókából.

König Róbert művészetének utolérhetetlen vonzerejét lóábrázolásai jelentik. Ezek a galéria emeletén kaptak helyet. Itt is a fametszés játszik fő szerepet, a ló életének legkülönbféle helyzetét megfigyelve és megörökítve, a vágató méntől a kötélen függő, mütetre ítélt, gyámoltalan paripáig. A fő helyre került az a 6-7 darabra tehető, színes pasztell-rajzszorozat, mely művészünk alkotói világának csúcspontját jelenti. Ezekon is lovak szerepelnek, nemes formájuk, kecses mozgásuk szépségét a színek még fokozzák. E lapokat látva tudatossá válik a nézőben, hogy König Róbert számára a ló nem csak fába, linóba véshető, lerajzolható modell, hanem életének olyan elemi része, mely lényegévé vált, mint az éltető levegő.

A megnyitó az immár népszokássá vált koccintással ért véget. A mostani tárlatról szóló beszámolómat azonban nem fejezhetjük be anélkül, hogy egy évfordulóról meg ne emlékeznénk. A 21-es a közhiedelem szerint szerencsés szám. (A kártyások számára mindenképpen az.) A KBK múltjából is emlékeztető eseményt idéz ez a misztikus számjegy. Ugyanis 21 évvel ezelőtt jelent meg lapunkban az első cikk, melyben e sorok írója König Róbert személyét, munkásságát ismertette. Stettner Béla szándéka szerint íródott ez a bemutatás, mely a tehetséges, fiatal alkotót művésztagunkká kívánta „avatni”. Az írás elérte célját, mert művészünk immár két évtizede fémjelzi egyesületünket, irányítja munkánkat, miközben művészete is olyan rangra emelkedett, mint amilyent a Forrás Galéria nagy sikerű kiállítása mutatott.

IMRE LAJOS KIÁLLÍTÁSA

Nem mindennapi körülmények között nyílt meg november 15-én, vasárnap *Imre Lajos* grafikusművész tagtársunk 29. kiállítása. A tárlat helyszíne a budapesti Unitárius Egyházközség gyülekezeti terme volt, mely az V. kerületi Nagy Ignác utcában található. A megnyitó időpontját a helybeli templomban megtartott istentisztelet utánra tűzték ki, így déli 12 órakor a látogatók egyszerre megtöltötték a tágas termet.

Imre Lajos fametszete, X2, 80×70

A házigazda *Kászoni József* lelkész köszöntő szavai után *dr. Bibó István* művészettörténész mondta el megnyitó beszédét. A falakon függő mintegy 25 alkotásról szólva kiemelte, hogy azok túlnyomó része tájat ábrázol, sok közülük Erdély egy-egy műemlékét idézi. Bár a linómetszetek, rajzok kisméretű grafikák, de mondanivalójuk alapján a néző monumentálisoknak érzi azokat. A hazaszeretet sugárzik az alkotó minden művéből, melyek olyan időben készültek, amikor egy szerencsétlen szavazás országsgazta ennek hiányát sugalmazta.

A megnyitó után a nagyszámú közönség egy pohár itallal köszöntötte a kiállító művészt, majd a termet körbejárva gyönyörködött olyan szépséges linómetszetekben, mint a „Muravölgyi fenyők”, vagy a „Királyhágói tél”. A tárlaton néhány rajz mellett látható volt az az ecsetrajz is, mely a tárlatnak helyet adó egyházi épületet ábrázolja. Egy tablón a művész gazdag *ex libris* terméséből 9 darabot állított ki. (Köztük a sárga színben tündöklő napraforgós lapot is, mely ma Hollandia egy múzeumában hirdeti művésznünk tehetőségét.)

A falakon látható művektől körülveve, a központi asztalon közszemlére kitétték a mér-

Imre Lajos fametszete, X2, 66×50

nök-művész által illusztrált két kötet egy-egy példányát. Közülük az „Erdély népi építészete” c. kötet *Gilyén Nándorral* végzett közös munka eredménye, de Imre Lajos készítette a „Boltozott hidak a Kárpát-medencében” című lebilincselő képeskönyv 88 illusztrációját is.

A terem falán kifüggesztett életrajzából megtudhatta a látogató, hogy az alkotó 1936-ban született Hódmezővásárhelyen, erdélyi eredetű családból. A Műszaki Egyetemen szerzett hídépítő mérnöki diplomát. 1977 óta tagja a Művészeti Alapnak is. Eddig 320 fa- és linómetszet került ki kezei közül, ezen felül ecsetrajzai egy részét, 120 rajzát is láthatta már a közönség. A kiállítás és megnyitója maradandó élményt jelentett a látogatók számára. A művész szerénységéről csak annyit, hogy mérnök-doktori címét sohasem használta, ennek meglétéről a mostani kiállításon feltűnt nyomtatványból értesültek csak az őt régóta tisztelő barátai.

Soós Imre

*

Az alábbiakban közöljük *dr. Bibó István* művészettörténész ismertető szövegét, melyet a kiállítás meghívója tartalmazott:

A fa- és linóleum-metszés, de az ecsetrajz is sajátos, intim műfaj. Nem igényli, sőt nem is bírja a nagy méreteket, s nem alkalmas szélsőséges újítások kikísérletezésére, ezzel szemben biztos kompozíciós készséget és arányérzékletet kíván, a kivitelben pedig elmélyedést és kézműves gondosságot. Imre Lajos ezt a csöndet és elmélyedést igénylő műfajt választotta, s feltűnő, hogy e műfajon belül is mennyire vonzódik a kis méretekhez, pedig a „kis” műfaj művelője bizonyos értelemben nagyobb kockázatot, nagyobb felelősséget vállal.

Imre Lajos tehát nem jár művészileg kényelmes utat, amikor exlibrist vagy alkalmi lapot, például újévi üdvözlöt készít. Másról van itt szó.

Érzésem szerint arról – vagy hasonlóról –, amit Fülep Lajos fejtett ki Rembrandt születésének 350. évfordulóján a németalföldi festéssel kapcsolatban. Kopernikusz óta az univerzum kitágult, az ember gazdagsága megnőtt, de egyúttal pusztítóbbá is vált. Talán éppen ezért lett fontos a festőknek az egyes ember, a mindennapok világa. Fülep Lajos szerint... ma is az az érvényes, értékes válasz, amit akkor, ők adtak.

Úgy érzem, Imre Lajos művészete mögött is valami hasonlót kell meglátnunk. Az ember tehetetlennek érzi magát, de a művész fát és vésőt ragad, s újévi üdvözlöként elküldi barátainak, hogy „Békesség néktek”. Ez az ő válasza arra, ami mindannyiunkat körülvesz, foglalkoztat.

Imre Lajos munka közben

RÉMTÖRTÉNET KÉT GRAFIKÁVAL SZELÍDÍTVE

Van Gogh (1853-1890) rövid életének mindössze tíz évig tartó alkotói korszakában két esztendőt töltött a hollandiai Nuenenben. Apja református lelkész volt ebben az Eindhoven közelében lévő faluban. 1883-ban sok hányattatás után szüleihez rövid pihenőre érkezett a 30 éves festő. A táj és az emberek megismerésének élménye rabul ejtette. Az itt töltött 24 hónap életművének hallatlan gazdagodását jelentette: 270 rajz és 210 festmény került ki kezei közül.

Nuenenben alkotta meg kezdő éveinek főművét, a Krumpliciók című festményt, melyhez számtalan rajzvázlatot, tanulmányt készített a vidéken élő parasztokról, házaikról, munkavégzésükről. Az amszterdami Van Gogh Múzeum említett olajképéhez készült rajzok egyikét választotta modelljéül Vén Zoltán, amikor az itt bemutatott rézkarc-exlibrisének elkészítéséhez kezdett. Alkotói lelemény ezen a szépnek nem mondható asszony keze, mely borítékot tart, a festő életének egy megrendítő eseményére utaló, szokatlan tárgy képével. Történetének ismertetése közelebb viszi az olvasót a grafika mondanivalóihoz.

Nuenenből a festő Párizsba távozott és nem tért vissza többé Hollandiába. Élete utolsó éveit Dél-Franciaországban töltötte. Ezek egyikét, az 1888-as esztendőt a szakirodalom az „annus mirabilis” (csodálatos év) jelzővel illette. Ekkor, Arles-ben születtek meg ugyanis remekművei: a Napraforgók, a Felvonóhid, a tengeri tájképek sorozata. Egy aprócska épületet, a sokszor megfestett Sárga házat vette bérbe és ide várta barátja, Gauguin érkezését is, akinek részvételével festő-kolónia megalapítását tervezte.

Együttlétük alig két hónapig tartott. A két művész vérmérséklete, világlátása merőben eltért egymástól. Vita vitát követett, melynek során mindkettőjük halálosan kimerült. Karácsony előtt több napig itéletidő tombolt a városban, parányi otthonukból nem léphettek ki. Egy megismétlődő veszekedés

utáni idegrohamában Van Gogh borotvával levágta bal fülcimpáját, majd elvitte azt Rachel nevű ismerősének egy közeli nyilvánházba. (Arles-ben ez időben még folytak bikaviadatok. A torreador a megölt bika fülét szerelmének ajándékozta.) Van Gogh kórházban került, Gauguin sietve távozott.

Az öntudatát visszanyerő festő sebe hamarosan begyógyult és még másfél éven át – idegrohamokkal küzdve – alkotta remekeit. A fül-levágási esetet Gauguin maga írta meg emlékirataiban és a világ napirendre tért a történetek felett.

Mostanában, mintegy 120 évvel az Arles-ben lefolyt tragédia után két „szakember” mást olvasott ki a történetek dokumentumaiból. Szerintük Gauguin kardjával vágta le barátja fülét. Írásuk nyomán az interneten cikkek özöne látott napvilágot. (Mindebből annyi a valóság, hogy a francia festő kedvelte a vívósporthoz. Hirtelen elutazásakor fejező maszkja a Sárga házban maradt, az ehhez tartozó életlen vívókarddal azonban aligha lehetne bármit is levágni.)

A Van Goghról szóló képtelen állítás újságjainkban is megjelent, így feltehetően ez mozgatta meg Vén Zoltán fantáziáját. A művész grafikáin gyakran megcsillan humora sokszor úgy is, hogy meghökkenítő, össze nem tartozó elemeket komponál a képmezőbe. Így kerül nála Napoleon lova farához a pipázgató Hány, vagy egy másik metszetén Kolumbusz hajóhoz hintalovon ülő kisfiú. (Mindkettő a néhai, neves gyűjtő, dr. Katona Gábor ex librisein.)

A meghökkenítő elemek ezúttal is kéznél voltak. Egyikük a képzeletbeli Rachel nem mindennapi csúnyasága, melyet az amszterdami múzeum szénrajza őrzött meg. A másik a levágott, borítékolt fülkagyló, mely csupán a fantázia szüleménye, a múltba hátrafelé látó ítések buzgólkodása nyomán.

Vén Zoltán immár halhatatlan, gazdag életművében sok olyan grafika szerepel, melyben a világ művészetének valamelyik ismert alkotását választja modellként, szellemes képzelet-társítással írva körül annak mondanivalóját. A Van Gogh emléket idéző rézkarca ennek az egyre gyarapodó képtárnak újabb, figyelemre méltó egysége.

Soós Imre

Van Gogh: Női portré. Szénrajz, Van Gogh Múzeum

Vén Zoltán rézkarca, C3 (2009), 104×101

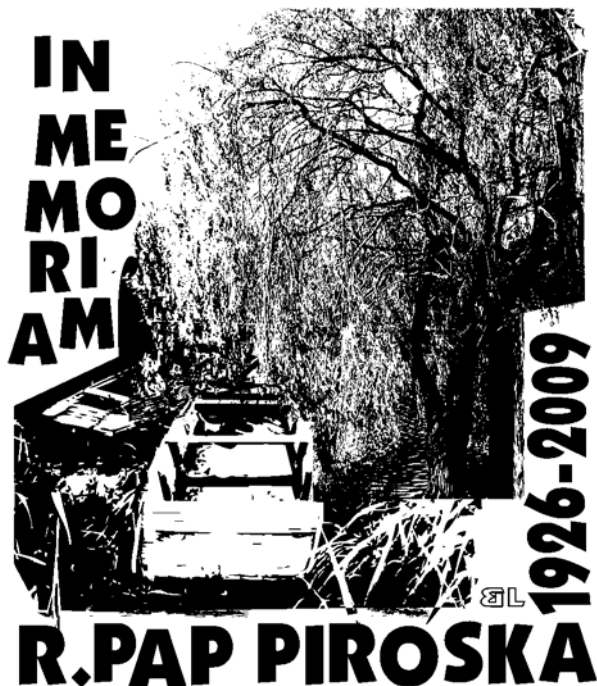
BÚCSÚ ROSTÁNÉ PAP PIROSKÁTÓL

Még mindig nehéz elhinni a Délmagyarország napilap szomorú hírért, hogy Rosta Sándorné Pap Piroska 2009. augusztus elsején elhunyt, temetésére szűk családi körben a Csongrádi temetőben került sor.

Pap Piroska 1926. október 22-én Csongrádon született városi tisztviselő és tanító családban. Édesanyja mutatta meg a szépet a természetben, a költészetben, a zenében. Édesapja a pontosságra nevelte. Kis korától boldogságot jelentett számára a ceruza és a papír.

A Csongrádi Szent Imre Gimnáziumban érettségizett. 1946-ban felvették a Képzőművészeti Főiskolára. Kandó László és Szőnyi István osztályába járt, Barcsay Jenőtől anatómiát, Elekfy Jenőtől akvarell technikát, Ujváry Lajostól művészettörténetet tanult. Tanulótársai, barátai Diskay Lenke, László Gyula, Soltra Elemér, Szinte Gábor és Víg Tamás voltak.

A háborút megjárt volt tanárával történt házasságkötése miatt nem fejezte be a főiskolát. (Később könyvtárosi képesítést szerzett.) Feleség és anyai szerepe mellett mindig tudott időt szakítani rajzolásra és festésre. Két kis fiát, a tábori állványt, a festő dobozt kerékpáron cipelte a Tisza-gátra. Művészeti újságokat járatott, német és francia szaklapokból tájékozódott, később is mindig naprakész volt a külföldi irányzatokban.

Bakacsi Lajos számítógépes grafikája, CAD (2009), Op. 183, 90×78

A hatvanas évek közepén családjával, férjével, az egyetemi nyelvtanár Rosta Sándorral és két fiával, Lászlóval (ki neves fizikus) valamint Gáborral (aki elismert urológus) Szegedre költözött. Csongrádi, szegedi, megyei tárlatokon rendszeresen részt vett. Bejárta Európa képtárait, múzeumait. Ideáljai az impresszionisták és a posztimpresszionisták voltak, de értette és értékelte a modernet, az avantgárdot is. Számára legfontosabb a természet és az emberábrázolás volt. Érzelgősség nélkül lírai hangulatú képeket festett. Fiatalkorában a gyors előadásmóddal az akvarellal dolgozott. Élvezte a képek születésénél az újraéledés örömeit. Vízfestményei a pillanatnyi hangulatot tükrözik. Szép hasonlaltal határozta meg az akvarellezés lényegét: „El kell kapni, mint a lepkét, mert ha erősen markoljuk,

letörlődik a hímor a lepke köpenyeről”. Később vágyódott arra, hogy érlelje a képet, ezért váltott az olajtechnikára.

„Öröm átadni a látványban rejlő szépet, vagy látvánnyá tenni egy gondolat szépségét.

Ezért nyúltam ecsethez, mert az egyetlen dolog, amit meg kell osztani: az öröm érzése” – volt ars poétikája.

Változatos témájú, gazdag színvilágú alkotásait kiállításokon, tárlatokon és otthonában csodálhattuk meg. Képei eljutottak nemcsak az ország, de a világ városaiba is.

Tagja volt a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének, a Magyar Vízfestők Társaságának, a Szegedi Szépművészeti Céhnek és a Kisgrafika Barátok Körének.

Sajnos több egészségi problémával, betegséggel kellett küzdenie. Megromlott látása és férje elvesztése nagyon megviselte. Az utóbbi éveket szerető gyermekei és unokái közelében Budapesten élte. Szoros telefonkapcsolatban voltunk, így követte a KBK eseményeit, ismerősök útját. Látogatásaink során szeretettel emlegette a barátokat, városunkat.

Emlékezetünkben megőrizzük a közös utazások emlékét, a vidám beszélgetéseket, a viccelődő Piroskát.

Rác Mária

Jules de Marthold

BALLADA AZ EX LIBRISHEZ

(Ford.: Videcz Ferenc)

Ex libris, műveltség szimbóluma,
Okosság obeliszkjén finom véset,
Mindenségünk szerény momentuma,
Szülötte avatott, mesteri kéznek.
Formád könyvekbe rajzolt égi jel;
Mint szivárványára, nevet rád Isis,
Könyv-gigászban, röplapon csöppnyi hely:
Kristályelme címere vagy, ex libris.

Hívök lelkébe Istent rajzold;
Szeptikusnak titkokat fejtő látót,
Ki jósol; humora éles, gonosz;
Bankárnak Mercurtól szerencse-álmot,
Katonakézbe fegyvert adsz, nemest;
Aranyifjakat Vénusz-ölbe szédítsz;
Fény-szavad szimbolikus nyelvezet,
Kristályelme címere vagy, ex libris.

Embléma, varázsvéső tervezett;
Mi banális, magadból mind kizártad,
Mindenre tárt ablak természeted.
Vadász, téged kürtöd szimbolizálhat;
Kertészt terményéből néhány levél;
Egyiptológus: oázisod díszlik.
Ízlés tárház, tanító költemény,
Kristályelme címere vagy, ex libris.

Ajánlás:

Jó olvasó! Kit-mit e mű megláttat,
Hirdesd, tölts dicsőség-poharát színig,
Köszönts, s add át a halhatatlanságnak:
Kristályelme címere vagy, ex libris!

A fenti verset dr. Lenkey István közreműködésével adjuk közre, aki Mönchengladbachban a 23. FISAE kongresszuson kapta a francia eredetű dr. Lippóczy Miklóstól. Azon ritka versek egyike, melyek az ex librist méltatják.

NEMES TÖRÖK JÁNOS KISGRAFIKAI ALKOTÁSJEGYZÉKE

1. RÉSZ

(Összeállította Török Katalin, a művész leánya. Lektorálta Soós Imre)

1930

1. Alk. KELLEMES KARÁCSONYI ÜNNEPEKET KÍVÁN TÖRÖK JÁNOS BÚÉK 1931 (Pegazuson ülő férfi és újévi malac, szájában négylevelű lóherével, BUÉK felirattal) L1, 150×107 mm

1931

2. Alk. BOLDOG ÚJÉVET KÍVÁN TÖRÖK JÁNOS 1932 (Festő) P1, 85×122 mm

1932

3. Alk. ERÉNYI ANDRÁS BÚÉK 1933 (Férfi papírvágó késsel készül felválni az 1933 feliratú könyvet) P1, 80×120 mm

4. Alk. N. TÖRÖK (Töröksüveges férfi) P1, 110×68 mm

1935

5. Alk. BOLDOG KARÁCSONYT KÍVÁN TOMBOR TIBOR (Krónikát jegyző szerzetes) P1, 140×92 mm

6. Alk. BUÉK NEMES TÖRÖK JÁNOS VI. LÖVÖLDE TÉR 4. V. EM. (Festő modell után lóherét tartó újévi malacot fest) P1, 140×98 mm

1936

7. Alk. BUÉK 1937 ERÉNYI ANDRÁS (Erényi, mint horgászó macska) P1, 80×115 mm

8. Alk. A MERRY XMAS AND A HAPPY NEW YEAR MIDEUROPEAN LITERARY SERVICE (Földgömbön könyveket vivő angyalka) P1, 125×80 mm

9. Alk. BOLDOG ÚJ ÉVET KÍVÁN NEMES TÖRÖK JÁNOS 1937 (Festő ül vaskályhán, mellette ecset, ceruza, palette) P1, 80×115 mm

1938

10. Exl. EX LIBRIS T. SCHUBERT ELLY (Női alak, kezében nyitott könyv, háttérben házak sziluettje) X3, 125×92 mm

Exlibris
nemes Török János

Nemes Török János tusrajza, P1, Op. 13 (1938), 113×80

11. Exl. EGO SUM EX LIBRIS N.TÖRÖK (Önarckép), X3, 150×110 mm

12. Exl. EX LIBRIS EROTICIS N. TÖRÖK (Asztalra könyöklő nő és férfi együtt olvasnak) P1, 107×45 mm

13. Exl. EX LIBRIS NEMES TÖRÖK JÁNOS (Kötélen fekvő olvasó férfi, térdén madárral) P1, col., 113×80 mm

14. Alk. MEGE ESZTERGOMI KIRÁNDULÁSÁNAK EMLÉKÉRE 1938. IX. 25. (MEGE betűkőn vidám figurák) P1, 155×115 mm

15. Alk. BOLDOG ÚJÉVET KÍVÁN NEMES TÖRÖK JÁNOS (Kötélen egyensúlyozó férfi halad át 1938-ból 1939-be) X2, col., 90×130 mm

16. Alk. B.U.É.K. WANNER ISTVÁN (Malacon magyar legényke, kezében kulacs és búzakalász) X2, 132×79 mm

17. Exl. EX LIBRIS EROTICIS N.T.J. (Női akt, fallus a gyertyatartóban) X3, 96×76 mm

18. Alk. EX COLLECTIONIS NEMES TÖRÖK JÁNOS (Képeket néző férfi és meztelen nő) C3, col., 92×70 mm

19. Alk. BOLDOG KARÁCSONYT KÍVÁN ERZSÓK (Pártás, pruszlikos lány) X2, 130×90 mm

1939

20. Exl. EX LIBRIS EROTICIS DR. K.S. (Vértes vitéz, meztelen királykisasszony) P1, 135×100 mm

21. Exl. ELLY KÖNYVE - HÁROMHÓNAPOS PÉTERKÉNK SZÜLETÉSNAPJÁRA 1939. II. 11. (Olvasó nő csecsemőt cumiztat) C3, col., 135×100 mm

22. Exl. EX LIBRIS IURISTICIS DR. JUR. A.L. ILLYÉS (Meztelen nő egyik kezében mérleg, másikban paragrafus) C3, 90×85 mm

23. Exl. EX LIBRIS EROTICIS NEMES TÖRÖK JÁNOS (Olvasó férfi) C3, 165×120 mm

24. Exl. EX LIBRIS EROTICIS DR. A. DE KERÉKES (Gyertya után nyúló meztelen női alak) C3, 80×70 mm

25. Alk. 1869-1939 – 70 ÉVES ELNÖKÜNK LYKA KÁROLY ÜNNEPLÉSÉNEK EMLÉKÉRE... (Lyka Károly portréja, előtérben koszorút tartó két figura) C3, 215×90 mm

26. Alk. BOLDOG SZÉP HÚSVÉTOT KÍVÁN NEMES TÖRÖK JÁNOS (Békeangyal tojások között lépked, mind-egyiken egy nemzet szimbóluma) C3, col., 108×87 mm

27. Exl. EX LIBRIS DR. ANTONIUS VOTISKY (Taláros férfi nyújtott paragrafus jelre támaszkodik) C3, 109×77 mm

28. Alk. KEDVES SOPRONI CSERETÁRSAINKAT SZERTETTEL ÜDVÖZÖLJÜK... (Egy nagy táblára Pinterits és Török János írják fel a szöveget) C3, 108×78 mm

29. Alk. HALLÓ! ITT NEMES TÖRÖK PÉTERKE BESZÉL... (Ülő kisfiú telefonkagylót tart a kezében) C3, col., 110×80 mm

30. Exl. WANNER ISTVÁN KÖNYVE... (Gyertyafény mellett olvasó férfi) C3, 110×80 mm

31. Exl. EZ A MI KÖNYVÜNK (Nyitott könyv előtt térdelő három figura, háttérben egy vár képe) C3, col., 85×70 mm

32. Exl. AZ ÉN KÖNYVEM (Fák alatt ülő férfi olvas, mellette festőállvány) C3, 80×70 mm

33. Alk. BOLDOG PÜNKÖSDÖT KÍVÁNNAK DR. GYÖNGYÖSIÉK (Férfi, nő és gyerek népviseletben) X3, 118×86 mm

34. Alk. NEMES TÖRÖK JÁNOS ÉS CSALÁDJA SZERTETTEL VÁRJÁK (Nyitott ajtóban férfi, nő és kisgyerek) C3, col. 110×89 mm

35. Alk. LERÁNDULT A MEGE SZOLNOK VÁROSÁBA... (Diadalkapuban tömeg várja a MEGE érkezését) C3, 172×117 mm

36. Exl. WANNER ISTVÁN BUDAPEST SAMMELT NUR... (Postás kezében tornyosuló leveleket hártó férfi) P1, 115×140 mm

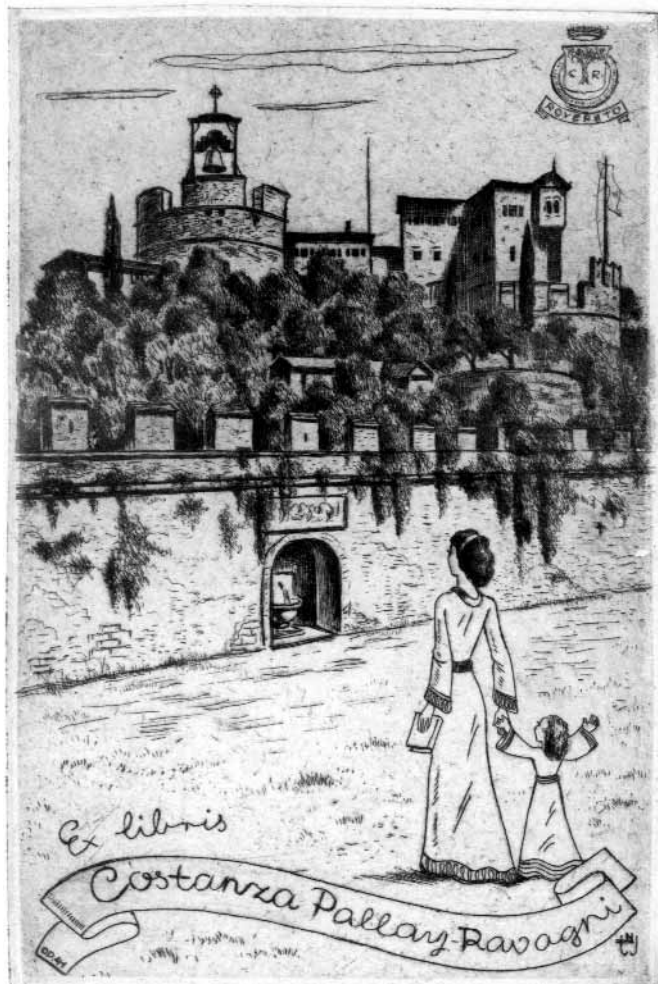
37. Exl. EX EROTICIS DR. A. DE K. (Könyvet olvasó, ülő nő) C3, 135×74 mm

38. Alk. A PÉCSI KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS MŰBARÁ-TOK... (Kis falusi vendéglőből emberek jönnek ki) C3, 80×70 mm

39. Alk. DR. NÉMEDY GYULA ÉS NEJE SZÍVESEN LÁTJÁK (Íróasztalnál lúdtollal író férfi, mögötte hosszú ruhás női alak) X2, 110×85 mm

40. Exl. BENCSIK ELLY KÖNYVE (Fa alatt copfos fiatal lány ül és olvas) C3, 134×70 mm

41. Exl. EX LIBRIS COSTANZA PALLAY RAVAGNI (Roveretói vár előtt női alak kislánnyal) C3, 132×85 mm

42. Exl. EX LIBRIS STEFONII WANNAR... (Lovon ülő huszár, kezében borospohár) C3, col., 80×70 mm

43. Alk. ZUBOR BÉLA ÉS NÉMET MÁRIA... (Esküvői pár) C3, 132×90 mm

44. Exl. CSÁKY FRANCI KÖNYVE (Olvasó női figura) C3, 92×62 mm

45. Exl. TOMBOR TIBOR BUDAPEST (Monogramos könyvjegy) X2, 25×23 mm

46. Exl. WANNER ISTVÁN KÖNYVE (Cserkészruhás férfi olvas fent a fán) C3, 65×65 mm

47. Ismeretlen

48. Alk. (Fiú angyal szánkón karácsonyfát húz) C3, col., 114×83 mm

49. Alk. (Kisangyal lámpással vezeti a Mikulást) C3, col., 111×83 mm

50. Exl. WANNER ISTVÁN KÖNYVTÁRÁBÓL (Műtérben nagyítóval olvasó férfi) C3, 138×86 mm

51. Exl. EX LIBRIS DR. E. POLICZER (Kézben tartott mérleg egyik serpenyőjében könyvek, másokban nők) C3, 85×115 mm

52. Alk. ISTEN ÉLTESSE A KIS POPETTÁT - 1939. IV. 1. - LAVINIA PALLAY (Stilizált keretbe foglalva, angyalka, kezében baba, Madonna a kis Jézussal) C3, 133×84 mm

53. Alk. JÓLESŐ FIGYELMÉT HÁLÁSAN KÖSZÖNÖM - WANNER ISTVÁN (Szalutáló, mosolygó huszár, oldalán karddal), C3, 70×75 mm

54. Ismeretlen

55. Alk. GLORIA IN EXCELSIS DEO (Felhőn álló Jézuska, kezében békeág, felette magyar népviseletben fiú és lány angyalka), C3, col., 110×78 mm

56. Alk. GLORIA (Öt fiú és lány egy karácsonyfát körbeállva énekel, háttérben templommal, két angyal) C3, col., 113×83 mm

57. Ismeretlen

58. Alk. szöveg nélkül (Népviseletes kisangyal karácsonyfát visz), C3, col., 112×86 mm

59. Alk. BUÉK 1940 SCHAFFER ANDOR ÉS CSALÁDJA (Fiatal férfi és nő túrafelszerelésben) soksz. tusrajz, 154×106 mm

1940

60. Exl. EX LIBRIS TÖRÖK ELLY (Térdelő angyal) X3, 75×63 mm

61. Exl. EX LIBRIS N TÖRÖK (Apostolfigura magasra tart egy követ, rajta: alfa és ómega jel) X3, 60×48 mm

62. Alk. CSÁKY FRANCI ÉS WANNER ISTVÁN JEGYESEK - 1938 KARÁCSONY (Fenyőfa ágról lelógó huszár és magyarruhás lány) C3, col., 76×60 mm

63. Alk. MRG HUNGARY (Három éneklő angyalka népviseletben) C3, col., 113×86 mm

64. Alk. P.F. 1940 - NEMES TÖRÖK JÁNOS (Összekötött kezű, gázálarcos katonát vezet egy angyal) C3, 82×62 mm

65. Alk. BÉKÉS UJÉVET KÍVÁN ARADY DR. (Tank előtt kis angyal áll, békeágot tart a kezében) C3, 112×84 mm

66. Ismeretlen

67. Ismeretlen

68. Ismeretlen

69. Ismeretlen

70. Ismeretlen

71. Ismeretlen

72. Alk. WANNER ISTVÁNÉK SZÍVESEN LÁTJÁK - 1940 (Székely kapu, népviseletes férfi és nő) C3, 109×71 mm

73. Exl. EX LIBRIS J. TÖRÖK - 1940. IX. 11. (A Mátyás templom és Kolozsvár visszavételének dátuma) X2, 43×37 mm

74. Alk. PÉTERKE 2 ÉVES - 1940 (Török Péter profilképe) X2, 85×70 mm

75. Alk. BOLDOG BÉKESSÉGET KÍVÁN NEMES TÖRÖK JÁNOS - 1941 (Égő város felett repülő angyal, kezében békeág) X2, col., 120×79 mm

76. Alk. SZÜLŐVÁROSOM VISSZATÉRT - 1940. IX. 11. (Térdeplő, profilos angyal kezében magasra emeli Kolozsvár címerét) X2, col., 113×65 mm

1941

77. Alk. BUÉK SCHAFFER ANDOR CSALÁDJA (Kiránduló házaspár előtt kislány virágokból kirakja a BUÉK betűket) tollrajz, 106×115 mm

78. Alk. LAKÁSOMON IS HÍVHAT – 349-971 – WANNER ISTVÁN (Szivarozó, szemüveges férfi a kutya szájában tartott telefonért nyúl) X2, 115×80 mm

79. Alk. VISEGRÁDI ALICE MISKOLC ÉS POKORNY LÁSZLÓ SZÁZADOS SÁROSPATAK 1941. IV. 5-ÉN BUDAPESTEN HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK (Postakocsit vezet két angyalka, felettük galamb repül békeággal a csőrében) X2, 75×94 mm

80. Alk. NÉMETH ISTVÁN ÉS BROKÉS KATALIN 1941. MÁJUS HÓ 12-ÉN HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK (Angyal átlőtt szívvel) X2, 85×65 mm

81. Alk. NEMESKÉRY JÓZSEF ÉS NÉMETH SAROLTA 1941. JÚLIUS 5-ÉN HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK ALBERT-IRSA (Ámor tart egy táblát, rajta a szöveg) X2, 90×58 mm

82. Alk. A MEGE SZERETETTEL VÁRJA SZERDAI ÖSSZEJÖVETELÉRE A PILVAXBA (Profilos művészfigura) X2, 90×70 mm

83. Alk. BÉKÉS HUSVÉTOT KÍVÁN NEMES TÖRÖK JÁNOS (Hímes tojásból kicsibe dugja ki a fejét) X2, col., 75×63 mm

84. Alk. BOLDOG ÖRÖMMEL JELENTJÜK, HOGY NEMES TÖRÖK ANDRISKA 1941. MÁJUS 28-ÁN MEGSZÜLETETT (Mózeskosárba hajló szülők, az asszony szoknyájába kapaszkodó fiúcskával) X2, 120×93 mm

85. Alk. SZITTYAI SZILÁGYI JÁNOS ÉS SZAPÁRY ZSUZSA GRÓFNŐ 1941. OKTÓBER 8-ÁN BUDAPESTEN HÁZASSÁGOT KÖTÖTTEK (Repülő angyal két szívet tart a kezében) C3, 120×79 mm

86. Alk. KELLEMES SZÉP KARÁCSONYT ÉS BOLDOG ÚJESZTENDŐT KÍVÁN NEMES TÖRÖK JÁNOS (Város felett vágató lovas huszár) X2, col., 105×80 mm

87. Exl. EX LIBRIS EROTICIS (Olvasó női akt) X2, 109×80 mm

88. Alk. P.F. PINTERITSÉK 1942 (Profilos páncélos vitéz) X2, 92×65 mm

89. Exl. EX LIBRIS DR. E. POLITZER (Homokórán ülő meztelen nő) C3, 120×96 mm

90. Alk. SZÍVBŐL JÖVŐ JÓKÍVÁNSÁGAIKAT KÜLDIK WANNER ISTVÁNÉK (Meghajló pár, a férfi kezében virágcsokor) C3, 120×82 mm

91. Alk. SZÉP KARÁCSONYT ÉS BOLDOG ÚJÉVET KÍVÁN: SÁRDY ENDRE ÉS CSALÁDJA (Őrt álló fegyveres katonának karácsonyi angyal karácsonyfát hoz) X2, 90×65 mm

92. Alk. DR. ILLYÉS SÁNDOR LÁSZLÓÉK ÖRÖMMEL JELENTIK, HOGY ÚJ LAKÁSUK CÍME: XIV. BÁRÓ JESZENÁK JÁNOS U. 82 – ÚJ TELEFON: 499-954 (Kis vidéki ház, a kitűzött zászlón MEGE felirat) C3, 120×80 mm

93. Alk. BOLDOG KARÁCSONYT ÉS BÉKÉS ÚJÉVET KÍVÁNNAK TOMBOR TIBORÉK (Drótsövény mögött havas fenyők, az égen madár száll, békeággal a csőrében) X2, 90×65

94. Alk. BÉKÉS, BOLDOG KARÁCSONYT KÍVÁNNAK DR. POLITZERÉK (Város felett csákós, mentés figura) X2, 90×65 mm

95. Exl. ANNO DOMINI MCMXLI – RÁCZ LÁSZLÓ KÖNYVE C3

96. Alk. BOLDOG ÚJÉVET KÍVÁNNAK WANNER ISTVÁNÉK – 1942 (Szaladó malac, hátán angyallal) C3, 80×60

1942

97. Alk. BAROSS GÁBORKA MEGSZÜLETETT – 1942 I. 19. (Bölcső fölé hajló angyal) X2, 75×63 mm

98. Alk. KODOLÁNYI ISTVÁN ÉS GUDITS GYÖRGYI 1942. JANUÁR 17-ÉN TARTJÁK ESKÜVŐJÜKET A SZENT DOMONKOS-RENDI PLÉBÁNIA TEMPLOMBAN... (Két angyal háttérben kéttornyú templom) X2, 110×75 mm

99. Alk. BOLDOG VIDÁM ESZTENDŐT KÍVÁNNAK ILLYÉS DOKTORÉK – 1942 (Díszmagyarba öltözött fiatal pár, felettük galamb, csőrében békeág) C3, 120×76 mm

100. Ismeretlen

HÍREK

DR. GOMBOS LÁSZLÓ 75 ÉVES

1970-ben, amikor a jászberényi könyvtár igazgatója lehettem, egy napsütötte délután jovialis úriember köszönt be hozzám, hóna alatt egy nagy dossziéval. Dr. Gombos László volt, a járásbíró tanácsvezető bírója, a dossziében pedig ex librisek sokasága. Mit tagadjam, tudtam, hogy mi az ex libris, magam is sokkal találkoztam velük a többnyire régi könyvekben, ám hogy létezik a KBK és hogy az milyen szervezetten működik, arról fogalmam sem volt. Az ő révén lettem én is gyűjtő, s elsőként – a közönségnek is afféle kedvcsinálásul – a könyvtár lépcsőfeljárójában 14-15 db, 50×70 cm-es tablón bemutatunk Gombos doktor gyűjteményéből egy válogatott kollekciót. A következő évben, 1971-ben jelent meg az intézmény *Könyvtár és Művelődés* című terjedelmes értesítője, amelyben Gombos doktor részletes tanulmányt írt az ex libris hagyományairól, jeles alkotóiról, gyűjtőiről, s mindezt – *Drahos István, Sterbencz Károly, Fery Antal, Andruskó Károly, ifj. Sáros András* és mások által – a nevére készült kisgrafikáival illusztrálta. (Volt néhány *delux* példány is, amelybe az eredeti nyomtatukat ragasztottuk, de ez már nekem sincs meg, nyilván a nem megfelelő érdeklődőknek mutogattam...) Mivel úgy véltük, hogy ez a kívánatos elméleti bevezetés elősegíti majd az olvasók érdeklődését a kisgrafika iránt, ezért az ő és a felejthetetlen dr. Semsey Andor közreműködésével újabb és újabb kiállításokat szerveztünk. Vendégeink voltak *Fery Antal, Diskay Lenke, Varga Nándor Lajos, Bordás Ferenc, Perei Zoltán, Varsányi Pál, M. Makkai Piroska* és sokan mások. A kiállítások rangját növelte, hogy azokhoz – a Hűtőgépgyár nyomdászainak köszönhetően – minden esetben színes borítólappal, eredeti dúcokról nyomtatott, mellékleteket is tartalmazó, számozott katalógusok jelentek meg. Abban, hogy a jászberényi könyvtár mintegy jó évtizedig a magyar kisgrafika egyik fellegettevé vált, elévülhetetlen érdemei vannak dr. Gombos Lászlónak. A jeles évforduló kapcsán ezt szeretném neki személyesen és mindnyájunk nevében megköszönni, s a folyamatos, kitartó gyűjtőmunkájához, az általa kialakított „*halmozott grafikák*” (lásd *Kisgrafika* 2007/4 számában megjelent írását) további gyarapításához sok sikert, szerettei között sok örömet, meghitt boldogságot kívánni.

Arató Antal

Bálint Ferenc rézkarca, C3/C5 (2009), 90×100

Sok emlékezetes kiállítást rendezett már a magyarországi Volksbank Zrt. a Szabadsághegyen, az Istenhegyi út 40/A szám alatti galériájában. Az intézmény tájékoztatójában törekvéseikről az alábbiakat olvastuk: „A cég folyamatos kihívást, megmérettetést szeretne biztosítani a hazai kortárs amatőr, ill. profi képzőművészeink számára.”

Két nagyszerű pályázatuk után 2009 októberében immár a harmadik rajz- és festőversenyen nyertes alkotók műveit láthatta itt a közönség. Az utóbbi pályázat is százakat mozgatott meg és nem kis feladat lehetett a hatalmas anyag zsűrizése, mely végül is pompás kiállítást eredményezett. A pályázat kiírása témát is megjelölt, ez ezúttal a következő volt: „A nagybányai életérzés napjainkban.”

Több festészeti és grafikai díjat adtak ki a rendező Bank és kereskedelmi partnere, a Nagymező utcai Művészellátó áldozatkészségéből. A díjazott grafikák között az *első helyet érdemelte ki a KBK tagja, Olexa József grafikusművész Ének a búzamezőkről* című, nagyméretű színes rézkarcával. Alkotása a nívós kiállítási anyagban is magas művészeti értékeket képviselt. A grafikai második díjat *Decsi Ilona* grafikusművésznek ítelték oda, Bibliai jelenet c. alkotásáért. (Meggjegyezzük, hogy az ő exlibris-munkásságáról évekkal ezelőtt ismertető cikket közöltünk.)

A sok értéket felvonultató, szépen rendezett kiállításához és grafikusaink sikeres szerepléséhez örömmel gratulálunk!

A krakkói Podgórze (Hegyaljai) Művelődési Ház több lengyel témájú könyvjegy pályázatot hirdetett meg párhuzamosan, és ezekre érkezett anyagból 2009 júniusában rendeztek kiállítást az ottani Ex Libris Galériában. Az egyik tárlat a Tynieci Bencés Apátság alapításának 965. évfordulójára érkezett anyagot mutatta be. A XI. században Merész Boleszláv által építtetett bazilika a tatár támadás idején elpusztult, az újjáépítést 1463-ban fejezték be gótikus stílusban. Mai formáját a XVII. századi barokk átépítésnek köszönheti. A mészkősziklákon magasodó épületegyüttes Pannonhalmához hasonló egyházi központ és idegenforgalmi látványosság. A kiállítás résztvevői között a lengyelek mellett találunk cseh, litván, német és román alkotókat is. Szlovéniából Salamon Árpád szerepelt egy linómetszettel. Magyarországról Ürmös Péter küldött két bencés témájú fametszetet és egy tynieci motívumot feldolgozó linómetszetet. A kiállítás augusztus 31-ig tartott nyitva.

A bolgár dunai kikötőváros, Rusze városában található és Lyuben Karavelovról elnevezett megyei könyvtárban rendezték meg az 5. Nemzetközi Ex Libris Pályázat Kiállítását, amelyre 25 ország 111 alkotójától 645 könyvjegy érkezett. A kiállításról színes kiadványt szerkesztettek, amelyben mindegyik művészt egy műve képviseli. Közöttük találunk több magyar alkotót is, így a katalógus sorrendje szerint Szilágyi Imre, Nagy László Lázár, Havasi Tamás, Dudics Mónika, Bordás Tamás és Ürmös Péter munkái láthatók a válogatásban.

A kiállítás szervezői egyúttal meghírdették a következő, jövő évi nemzetközi könyvjegy kiállítás pályázati feltételeit. A zenei témát feldolgozó lapokat **2010. február 22-ig** kell a következő címre elküldeni:

**Lyuben Karavelov Regional Library
Public relations department
1st Dondukov-Korsakov Street
7000 Ruse
Bulgaria**

A 13×13 cm-nél nem nagyobb alkotásoknak tartalmazniuk kell a tulajdonos nevét, az „ex music, ex musicis” kifejezéseket. Bármilyen sokszorosító grafikai eljárással készült 3 különböző nyomat küldhető be 4-4 példányban. A kiállítást 2010 márciusában rendezett zenei fesztivál ideje alatt mutatják be. További információk beszerezhetők: www.marchmusicdays.eu, E-mail: pr@librousse.bg, Tel.: +359 082 820 131

Ürmös Péter

2009. szeptember 10-én nyílt meg az Artotékában (Budapest, Szent László tér 7-14.) *Tavaszy Noémi* grafikus-festőművész „Bárdos Lajos emlékére” c. kiállítása. Az alkalom Bárdos Lajos születésének 110. évfordulója volt. A kiállítás október 6-ig volt látható.

Tavaszy Noémi linómetszete, X3

Az anyag az Országos Idegennyelvű Könyvtárban is bemutatásra került a Bárdos Lajos Múzeum és az Idegennyelvű Könyvtár anyagával kibővítve.

Kopasz Márta grafikusművész, szegedi tagunk nemrég töltötte be 98. születésnapját! Ez alkalomból a szegedi csoportunk vezetője, Rácz Mária, valamint László Anna is köszöntötték a jeles művésznőt, melyhez az egész KBK csatlakozik!

Beszámoló az osztrák Exlibris Társaság összejöveteléről

Az Österreichische Exlibris Gesellsaft kétévenként tart országos összejövetelt. Az eddigiek során többnyire Steyerben tartották ezt meg, 2009-ben azonban Bécsben rendezték meg. Az előzetes bejelentkezés során mintegy 37 fő jelentkezett be, továbbá természetesen a vezetőség tagjai.

Az osztrák tagságon kívül részt vettek Magyarországról Bálint Ferenc grafikus, Palásthy Lajos gyűjtő. Szlovák részről Panenka úr és Leó Bednarik grafikus. Svájcot Marianna Kalt

képviselte. Belgiumból jelen volt Ivo Frank Damme és Joke Brandt. Németországból Helga Becker-Bickerich jött el. Olaszországból Torre úr jelentkezett be, de végül is nem jött el. Mint látható, számos környező ország képviseltette magát.

Az összejövetel október 8-11 között került megrendezésre. Az igazi program 9-én kezdődött, amikor az osztrák Nemzeti Könyvtárban (Österreich Nationalbibliothek) dr. Claudia Károlyi és Mag. Marianne Jobst-Rieder vetített képekkel bemutatták a könyvtár ex libris gyűjteményének néhány szebb, érdekesebb darbjait.

Ugyanezen nap délutánján viszont a bécsi Iparművészeti Múzeum (Museum für Angewandte Kunst) szép régi ex libris-eket vehettük kezünkbe. Láthattuk többek között Adolf Kunst magyar származású művész lapjait is.

Drahos István fametszete, X2, Op. 500 (1963), 100×75

10-én szombaton a Küstler Hausban összejövetel (az osztrák egyesület évi pénzügyi mérlegének, eseményeinek ismertetése) és csere volt a nap eseménye. Külön érdekessége volt, hogy a résztvevőket egy nagy méretre kinagyított Drahos-grafika fogadta, melyen ki voltak jelölve a lap érdekességei, Drahos portréja, a lapjain előforduló jellegzetes motívumok stb. Az osztrák gyűjtők nagyon szép lapokat kínáltak cserére, minden technikában. Nagyon jó hangulatú, baráti együttlét volt, melyet megkoronázott egy bécsi sörözőben megtartott búcsúest.

A kőbányai Pataky Művelődési Ház galériájában októberben ismét megrendezték a Művészetbarátok Egyesülete festő és szobrász tagjainak közös kiállítását. Az évenként sorra kerülő tárlaton Egyesületünk művész-tagjai közül Kőhegyi Gyula nagyméretű lapjával szerepelt a tekintélyes számú résztvevőt felvonultató rendezvényen.

A Szervátiusz Alapítvány 2009. november 23-án tartotta meg díjátadó ünnepségét a Budavári Hilton Anjou-termében. Ezen többek között a kolozsvári származású, jelenleg Tiszakécskén lakó Bardócz Lajos grafikusművész kapta meg az idei Szervátiusz Jenő díjat.

„Ketten a palettán” címmel Terényi István és Ürmös Péter közös kiállítása nyílt 2009. december 10-én a Bp. XVI. kerületi Erzsébetligeti Színház Aula galériájában (1165 Budapest, Hunyadvár u. 43/b). Megtekinthető 2010. január 11-ig.

KÜLFÖLDI KIÁLLÍTÁSOK

A milánói székhelyű Arti Grafiche Colombo nyomdaipari magáncég fennállásának ötvenedik évfordulójára nemzetközi ex libris pályázatot hirdetett, amelynek támogatására közel harminc szponzort sikerült megnyernie. Megnevezésük a katalógus elején olvashatók, közöttük olasz és andalúziai ex libris egyesületek mellett nyomdaipari cégeket és grafikai stúdiókat is találunk. Az első díjat Pietro Paolo Tarasco nyerte. A pályázatra 213 művésztől 354 mű érkezett. Magyarországról Budai Tibor, König Róbert és Ürmös Péter szerepelt a seregszemlén egy-egy rézkarcával. A kiállítást szeptember 18-tól egy hónapon keresztül láthatták az érdeklődők.

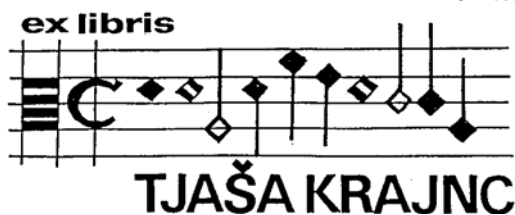

A lengyelországi Ostrów Wielkopolskiban tizenharmadik alkalommal meghirdetett kisgrafikai és ex libris biennálén szép magyar siker született. A díjazottak között örömmel olvastuk Molnár István Icsu nevét is, aki Győri László részére készített mélynyomású lapjával szerepelt a rangos kiállításon. A bíráló bizottság rajta kívül még tizenhat magyar grafikus művét tartotta érdemesnek a kiállításra. A KBK egyesület tagjai közül Havasi Tamás, Nagy László Lázár, Salamon Árpád és Ürmös Péter szerepelt metszetével a tárlaton, amelyet november 5-től december 12-ig nézhetett meg a közönség a helyi múzeumban.

A Shanghai Fuxianzhai Exlibris Museum szokásos évi értesítői közül a negyedik ezúttal a harmadik meghívásos nemzetközi ex libris kiállítás katalógusaként is szolgált. Az október elsejei dátummal megjelent kiadvány sajnos kevés angol nyelvű szöveget tartalmazott, ennek ellenére a nagyszámú színes reprodukció miatt európai szemnek is kítűnő műélvezetet nyújt a lapozása. A díjazottak nagy része kínai művész, két nevet találunk az Európai Unió területéről; Martin R. Baeyens és Jiri Brazda nem ismeretlenek a mi számunkra sem. Egyébként döntő számban a szovjet utódállamok művészei kaptak meghívást a kiállításra, így fehérorosz, orosz, örmény és ukrán alkotóknak főleg mélynyomású lapjai uralják a mezőnyt. A KBK egyesület tagjai közül Salamon Árpád és Ürmös Péter egy-egy metszete látható a 104 oldalas kiadványban.

Ürmös Péter

Salamon Árpád tusrajza, P1, 27×68

LAPSZEMLE

(Szerkeszti Soós Imre)

A Debrecenben 700 példányban megjelenő NÉZŐ • PONT c. folyóirat 28. kötete a szokásos gazdag tartalommal körpanorámát ad Debrecen és az egész ország kulturális eseményeiről. Tartalmának második felében a Múzeumi kurír rovatban kezdődnek a kisgrafikát érintő magvas írások a laptulajdonos-szerkesztő Vitéz Ferenc tollából. Elsőként a Keresi Ferenc ügybuzgalma révén létrejött nagyszabású debreceni kiállításról közöl beszámolót. Nemcsak az eseményről tudósít gazdag képanyaggal, hanem igen helyesen az ex libris jelentőségét és történetét is felvázolja, jó szolgálatot téve ezzel az ex libris népszerűsítésének. A cikk dokumentum-értékét fokozza a tárlaton szerepelt művészek névsorának egy egész oldalra terjedő közlése. (A művészek felsorolása Vasné Tóth Kornélia jóvoltából szintén elérhető honlapunkon: www.kisgrafika.hu/archivum/vasne.htm – A Szerk.)

Reisinger Jenő a KBK induló éveinek meghatározó egyénisége volt, akire még élő tagjaink (közéjük tartozik e sorok írója is) baráti szeretettel, kegyelettel emlékeznek. Felejthetetlen alakját idézi fel a szerkesztő, amikor a Holló László hagyatékából származó öt grafikai lapról ír, melyen a neves gyűjtő részére készülő könyvjegy 30 vázlata látható. A megemlékezést szolgálja Reisingernek a Nyireö-gyűjteményben őrzött három lapjának közlése is. Ezek egyikének alkotója Menyhárt József volt, akinek alkotásjegyzékében (Lenkey István összeállítása) 21 Reisinger névvel ellátott lap szerepel, mutatva az alkotó és a gyűjtő között fennállt szoros kapcsolatot.

Lapunk ez évi 2. számának meleg hangú ismertetése után híradás olvasható Plamenko Cengic horvát grafikus hajdúböszörményi exlibris-kiállításáról. A lap további részében egy sor kulturális folyóirat legfrissebb számának ismertetése olvasható és szinte vége sincs a képzőművészeti vonatkozású híryanagnak. Megtisztelő feladat lenne számunkra a merítés e bőségből, azonban lapunk terjedelme ezt már nem engedi meg.

A finnek 32 oldalas, gazdagon illusztrált folyóirata, az EX-LIBRIS ABOENSIS 67. számában egyre több fényképet közöl egyesületi életük eseményeiről, és az azokon résztvevőkről, így az inkább társasági lapnak tekinthető. Az immár saját nevét viselő rovattal rendelkező Leila Lehtiranta azt a kérdést veti fel, szűnőben van-e az ex libris népszerűsége? A kérdésre válasza nemleges, ezt személyes tapasztalatai alapján adja.

A svájci SELCEXPRESS 77. számának első cikke a zsidóság két legfontosabb vallási szimbólumáról, a hét- és nyolckarú gyertyatartóról szól, melyeket gyakran ábrázolnak a művészek könyvjegyeiken. Jelentésüket az írás alapján a következőkben fejtjük ki:

A hétkarú gyertyatartó a menóra, a zsidóság legfontosabb vallási szimbóluma, még Izrael állam címerében is szerepel. Menóra állt a jeruzsálemi nagytemplomban és azt mindenkor csak a papok gyűjthették meg. A hetes szám hitviláguk szerint az Isten bölcsességét jelképezi. A nyolckarú gyertyatartó, a chanukka, az ilyen nevű ünnepen szerepel. A makkabeusok felkelésére emlékeztet, mely az idegen római uralom ellen tört ki. A Talmud szerint a győztesek annyi olívaolajat zsákmányoltak, amennyivel a gyertyát egy napig tudták volna égetni. Csoda

történt és az olaj nyolc napig kitartott. Erre emlékezésül gyűjtjük meg a chanukkát esténként egy héten át, naplemente után.

Számos svájci művészre és gyűjtőre emlékező cikkük között magyar vonatkozása van *Vermes Júlia* „Három művész – egy ex libris” című írásának. A kétoldalnyi cikkben Radnóti mellett verseinek német fordítójáról is szó esik. A cikk címében említett könyvjegy pedig egy német művész alkotása, mely a magyar költő versének ihletése alapján készült. (Bázelben élő tagtársnőnk cikkének magyar nyelvű, rövidített változatát előző számunkban közöltük.)

A belga BOEKMERK 30. számának első cikkét *Aloys Vertongen* írta. Ebben az Antwerpenben élt neves művészek, köztük *Masereel* munkásságát tekinti át 10 pompás kép kíséretében. Egy további cikk *Dirk Mattelaer* figyelemre méltó felfedezéséről szól. A szerző ugyanis a brüsszeli Királyi Könyvtár egyik kötetében megtalálta Magyarországi Mária (1505-1558) Németalföld kormányzójának címeres könyvjegyét. A tulajdonosról annyit, hogy a mohácsi csatában elesett II. Lajos magyar király özvegye volt. A XVI. századból származó, nagyméretű grafikát a szerző Belgium legrégebbi ex librisének tartja.

Magyarországi Mária ex librise

Fontos dokumentumértékű adatokat közöl a lapban az 1999 és 2007 között megrendezett exlibris-pályázatairól a Sint-Niklaasban működő Exlibriscentrum. Az írás a pályázatok témájának említése mellett közli a díjat nyert alkotók nevét, a díj összegét. (Sajnálattunkra közöttük magyar művész neve nem szerepel.) Végül a cikk felsorolja a legtöbb díjat nyert országokat.

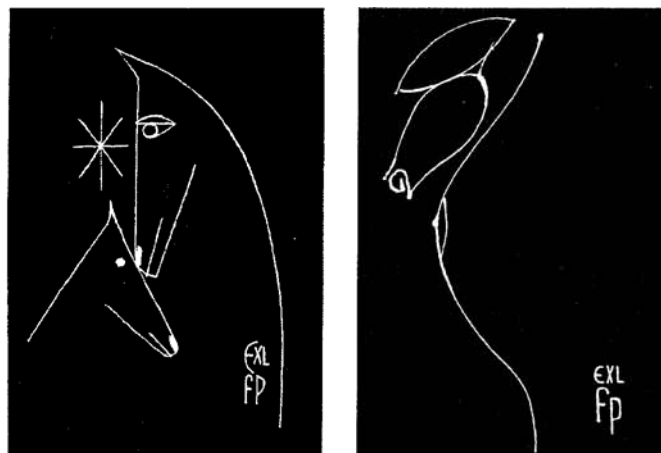
Szokásuk szerint Európa új exlibris-terméséből is közölnek néhány színes illusztrációt. Ezúttal 2-2 bolgár, és szlovák, to-

vábbá 1-1 olasz, német orosz és cseh alkotás szerepel a kiadványban.

A cseh gyűjtők Pilzenben megjelenő KNIŽNÍ ZNAČKA (Könyvjegy) című folyóiratában az ez évi 3. számban közölnek először nemzetközi lapszemlét, csatlakozva ezzel az európai exlibris-folyóiratok gyakorlatához, amit örömmel üdvözlünk. Német nyelvű tartalmi kivonatuk is bőségesebb és abban lapunk is szerepel. – Vezércikkükben a 75 éves *Zdenek Mězl* grafikusot köszöntik, ezt követi több hazai művész munkásságának ismertetése.

A dániai EXLIBRIS NYT 2009. évi 2/3. száma arról ad hírt, hogy Barcelonában, az ottani Királyi Akadémia könyvtára kiadta a tulajdonában levő katalán ex librisek 2 kötetes katalógusát. Az 1022 oldal terjedelmű kiadvány 7395 könyvjegy adatait tartalmazza.

A NORDISK EXLIBRIS TIDSSKRIFT 2009/3. számának legfontosabb cikke *František Peterka* (1920-2007) cseh grafikus emlékét idézi. A 369 könyvjegyét alkotó művész munkásságára az egyszerűsége törekvés, emberszeretet és a szabadság igénylése jellemzi. E jegyben készült fametszeteit közöljük.

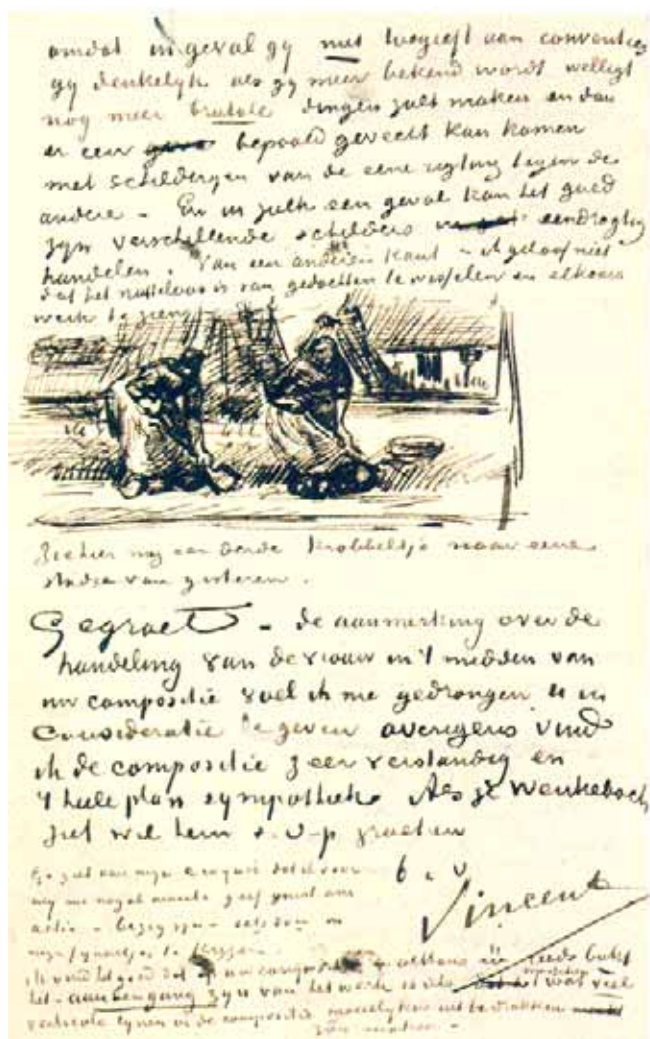

František Peterka fametszetei, X2

A jelenkor művészeit ismertető sorozatukban 6 más európai alkotó társaságában rövid ismertetést olvastunk *Damó István*-ról, aki 1951-ben Nagyszebenben született. A művészeti akadémiát Budapesten végezte. 1990 óta él Kecskeméten, ahol művészetpedagógusi munka mellett festmények, grafikák, művészkönyvek kerülnek ki műterméből.

A japán THE NIPPON EXLIBRIS ASSOCIATION NEW-LETTER 148. számában külföldi és japán alkotókat mutat be. Közülük az egyik pályája nem mindennapi karrier: a 88 éves *Tatsuta* úr a második világháború idején a japán Császári Haditengerészet hidrogénbomba előkészítői szektorában dolgozott. Most gyermekeknek készít mese motívumokkal ex librist.

A THE OBSERVER c. lap egyik októberi számában igen becses kiadvány megjelenéséről ad hírt. Az angliai Thames and Hudson kiadó 6 kötetben megjelentette Vincent van Gogh teljes levelezését. A holland festő dokumentumértékű leveleit már korábban is több kiadásban olvashatta a közönség. Ez a mostani azonban mindenben tútesz az előzőeken. Ugyanis a hat kötet tartalmazza több mint 900 levelét, melyeket főként műkereskedő öccséhez, családtagjaihoz és barátaihoz írt.

Van Gogh levele Rappardhoz

A levelekben Vincent szót ejt készülő műveiről, sőt ezek egy részét fel is vázolta a sorok között. Valamennyi ilyen levélrajz szerepel ebben a hatalmas kiadványban, mely egyben az azokról készült festmények színes képét is tartalmazza. Ugyancsak eredeti színeikben láthatók itt azok a művek is, melyekről csupán említés történik. Így nem csoda, hogy a tároló dobozban forgalomba hozott kötetek mintegy 2500 oldalt tesznek ki, ugyanis ezekben minden levél német, angol vagy francia fordítása is megtalálható. A kiadvány ára is lélegzetelállító: 325 angol fontba kerül, ami a mi pénzünk szerint 100.000 Ft-ot tenne ki.

Gerard Gaudaen
fametszete, X2

KÖNYVSZEMLE

Bár 2008-ban volt húszéves az Erdély Művészetéért Alapítvány, most kaphattuk kézbe ebből az alkalomból a Vármegye Galéria kiadásában „*En Istenem, hová leszünk...*” címmel megjelentetett, több mint 350 oldalas és gazdagon illusztrált könyvet. Nagy örömünkre az illusztrációk nagy része olyan grafikusoktól származik, akiket jól ismertünk akár személyesen, akár a Kisgrafika újság révén. Így őszintén ajánlhatjuk mindazoknak, akik nemcsak a grafika értői és csodálói, hanem az erdélyi művészet hívei és támogatói is egyúttal. A kötet első részében a Vármegye Galéria megnyitó ünnepségein elhangzott, és a katalógusokban megjelentetett méltatásokból összeállított válogatást olvashatjuk. A szerzők között olyan neveket találunk, mint Sütő András, Szócs Géza, Szokolczay Lajos, Banner Zoltán, Tőkés László, Nemeskürty István és Csoóri Sándor. Ezen írások által egy kicsit újra átélhetjük azokat a kiállításokat, amelyek Erdély természeti szépségeit (Petkes József kiállítása), hagyománykincsét, népi kézműves hagyományait (Korondi Székely Fazekasság), művészeti életét (Sepsiszentgyörgyi Műhely, Csíkszeredai Stúdió 9 művészcsoport) és művészeit (Kolozsvári textilművészek, Szervátiusz Jenő) mutatta be. Számos művész kiállításán személyesen is jelen voltunk, itt említhetjük Árkossy István, Bardócz Lajos és Molnár Dénes nevét, vagy Varga Nándor Lajos emlékkiállítását, Miholcsa József és Xantus Géza közös tárlatát.

A kötet második részében a négy éve elhunyt Hajdú Demeter Dénes művelődéstörténeti írásaiból és szövegszerkesztett művészportréiból találunk egy válogatást. Közülük mindenképpen javasoljuk Olvasóink figyelmébe az „Erdélyi metszőművészek, Ex libris, Gy. Szabó Béla emléktáblát avattak Szankon, Cseh Gusztáv álomvilága” címűeket. Ezeket az írásokat többek között Imets László, Vecserka Zsolt, Molnár Dénes, Jorga Ferenc metszetei és Zsögödi Nagy Imre rajzai illusztrálják. A kötet harmadik része a Vármegye Galéria húsz év alatt megrendezett kiállításainak jegyzékét tartalmazza. A kötetet a külön szerkesztett, színes reprodukciók sora zárja.

„En Istenem, hová leszünk...”

Húszéves az Erdély Művészetéért Alapítvány;

Kiadó: Erdély Művészetéért Alapítvány,
1052 Budapest, Vármegye u. 11.

Szerkesztő: dr. Deé Nagy Ildikó és Demeter Ervin

Ürmös Péter

Szilágyi Imre rézkarca, C3 (1995) Op. 713

EGYESÜLETI HÍREK

A 2009. november 21-én megtartott intézőbizottsági ülés úgy határozott, hogy a folyamatosan emelkedő költségek miatt szükséges az éves tagdíj sajnálatos emelése. A határozat szerint a tagdíj évi 2000 Ft lesz 2010-ben. A külföldi tagok tagdíja változatlanul 30 euró marad. Kérjük, aki teheti, felülfizetéssel, adománnyal segítse egyesületünket.

A Kisgraffika Barátok Egyesülete
internetes honlapja a
www.kisgraffika.hu
címen érhető el.

A 2010. augusztus 25-29. között Isztambulban, Törökországban megrendezésre kerülő XXXIII. Nemzetközi Exlibris Kongresszusra várjuk azok jelentkezését, akik egy közös utazás keretében kívánának részt venni ezen.

XXXIII. FISAE
INTERNATIONAL
EXLIBRIS CONGRESS

Istanbul
2010

www.istanbulekslibris.org

Vecserka Zsolt fametszete, X1 (2009), 109×66

Drahos István fametszete, X2 (1964), Op. 574

*Minden kedves olvasónknak
áldott szép karácsonyt,
boldog újévet kívánunk!*

Nemes Török János fametszete, X2, 210×152

SUMMARY

Péter Ürmös: Incitato Art Camp 2009

In Bálványos (Transylvania, Rumania) an international camp for artists has been organized with the participation of a number of Hungarian graphic artists for the 17th time this year.

Imre Soós: Robert König's Graphical Works at Forrás Gallery
At this exhibition hall in Budapest graphical works were displayed referring to the artist's German origin and other ones showing his predilection for horse studies. It is 21 years' time that Róbert König has been a member of our society.

Imre Soós: Lajos Imre's Exhibition

At the congregation room of the Unitarian Church in Budapest the 29th exhibition of the artist was opened. Dr. István Bibó, art historian introduced the artist and his works. Linocuts, brush drawings, and some of his book illustrations were exhibited.

Imre Soós: A Horror Story – Tamed by Two Graphical Works
A carbon drawing by Vincent van Gogh was used for a new etching by Zoltán Vén reviving the topic. (During a fierce quarrel van Gogh really cut off his left earlobe, and subsequently his biographers interpreted this event in various ways.) Van Gogh's central points are refashioned by Vén's sparkling associations.

Mária Rácz: Obituary of Piroška Pap

She was an active member of the Szeged group of our society. She was a painter and she had some exhibitions as well.

A Ballad to Ex-Libris

This French poem by Jules de Marthold was translated into Hungarian by Ferenc Videcz after it had been presented to István Lenkey by Miklós Lippóczy during a FISAE congress in the past.

A Catalogue of the Works of János Török Nemes, Part One

The list is compiled by the artist's daughter, Katalin Török. *News, Press Review, Books, Society News*

AUSZUG

Péter Ürmös: Incitato art camp 09. 12. 2009

Es wurde 17-tes Mal in Bálványos – Siebenbürgen, Rumänien ein internationaler Sommerlager für Künstler veranstaltet, woran auch viele ungarische Graphiker teilgenommen haben.

Imre Soós: Die graphischen Werke von Róbert König in der Galerie Forrás

Im Ausstellungsraum in Budapest waren neben Graphiken, die auf seine deutsche Herkunft zeigen, auch Graphiken mit Pferd ausgestellt.

Róbert König ist schon seit 21 Jahren Mitglied unseres Vereines.

Imre Soós: Ausstellung von Lajos Imre

Im Versammlungsraum der Unitarischen Kirche in Budapest wurde die 29. Ausstellung des Künstlers eröffnet. Dr. István Bibó, Kunsthistoriker hat den Künstler und seine Werke dargestellt. Es wurden Linolschnitte, Pinselzeichnungen und einige von Lajos Imre illustrierte Bücher ausgestellt.

Imre Soós: Schaudergeschichte – bezähmend mit zwei Graphiken
Zoltán Vén hat eine Kohlenzeichnung von Van Gogh zur Herstellung eines neuen Kupferstiches benützt: er hat das Thema aktualisiert. (Van Gogh hat wirklich das Läppchen seines linken Ohres anlässlich einer heftigen Diskussion abgeschnitten), später haben die Biograph verschieden – jeder auf seine eigene

Weise – gewertet. Er umschreibt deren Ideengehalt mit einer geistvollen Ideenverknüpfung.

Mária Rácz: Abschied von Piroška Pap

Sie war aktiver Mitglied der Gruppe Kleingraphik in Szeged, sie beschäftigte sich mit Malerei, hatte mehrere Ausstellungen.

Ballade zum Ex-Libris

Das Gedicht wurde aus dem originalen Französischen übersetzt. Vor kurzem hat es István Lenkey von Miklós Lippóczy bekommen.

Liste der kleingraphischen Werke von János Nemes Török, I. Teil

Katalin Török, die Tochter des Künstlers hat die Liste zusammengestellt.

Nachrichten, Presseschau, Bücherschau, Vereinnachrichten.

RÉSUMÉ

Dans son article *Péter Ürmös* donne compte rendu sur les événements du 17ème camp d'artiste international, organisée à Bálványos (Roumanie) avec participation de plusieurs graveurs hongrois.

Dans la Galerie Forrás à Budapest a exposé *Robert König* ses créations. L'artiste illustre, membre de notre société depuis une trentaine d'années, y a présenté ses xylographies commémorant l'immigration en Hongrie de ses ancêtres allemands. Nous avons vu aussi ses fabuleuses représentations de cheval.

Nous publions l'article d'*Imre Soós* sur exposition de notre membre *Lajos Imre* organisée dans la salle de conférence de l'Église Unitarienne de Budapest. C'est le célèbre historien d'art *István Bibó* qui a ouvert l'exposition, où étaient exposées, les gravures et livres illustrés de l'artiste.

„Drame adouci par deux gravures” – c'est le titre de l'article suivant d'*Imre Soós*. L'auteur y fait connaître un dessin de *Van Gogh* en compagnie d'une gravure récente de *Zoltán Vén*. Il créa cette gravure avec ironie à l'occasion de la parution des nouvelles publications sur la solution récente de l'énigme de „l'oreille coupée”.

Mme *Mária Rácz* fait ses adieux à *Piroška Pap*, membre décédée récemment du groupe des collectionneurs de Szeged.

La „Ballade en l'honneur de l'ex libris” fut traduit par *Ferenc Videcz*. C'est notre collaborateur *István Lenkey* qui a reçue le texte français du feu *Miklós Lippóczy*.

Enfin nous publions la première parti de la liste de création du noble *János Török*, rédigée par sa fille *Katalin Török*.

Rubriques ultérieures: Nouvelles, Revue de Presse, Bibliophilie

Bálint Ferenc rézkarca, C3/C5 (2004), 53×38